

Asia: VN/30556/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (maasta poistaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuttavassa hallituksen esityksen luonnoksessa esitetään ulkomaalaislain 131 §:n 1 momentin luetteloon lisättäisiin kolme uutta tilannetta, joissa poliisi tai rajatarkastusviranomainen saa henkilöllisyyden todentamiseksi, ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten ja valtion turvallisuuden suojaamiseksi ottaa ulkomaalaisesta sormenjäljet, valokuvan sekä muut henkilötuntemerkit. Lisäksi 1 momentin 1 kohta päivitetäisiin paktin termistön mukaiseksi ja 1 momentin 5 kohtaan tehtäisiin vähäinen tekninen muutos.

Luonnoksessa esitetään uusien rekisteröityjen ryhmien lisäämistä lain 131 §:ään, mikä tarkoittaisi käsiteltävien henkilötietojen määrän kasvua. Tämän vuoksi tietosuojavaltuutetun toimisto pitää tärkeänä, että luonnokseen lisätään jatkovalmistelussa tietosuojavaikutusten arviointi.

Luonnoksessa ehdotetun 131 §:n 1 momentin 7 kohtaan esitetään lisättäväksi oikeus ottaa henkilötuntemerkit ulkomaalaisesta, jonka maassa oleskelun edellytyksiä selvitetään. Henkilötuntemerkit tulisi voida luonnoksen mukaan ottaa tilanteessa, jossa ulkomaalaisen maassa oleskelun edellytyksiä vasta selvitetään, esimerkiksi ennen kuin henkilö mahdollisesti hakee turvapaikkaa. Luonnoksen perusteella kyse olisi valvontaa varten otettavista henkilötuntemerkeistä.

Kyseinen kohta jättää luonnoksessa esitetystä sanamuodossaan vielä melko avoimeksi sen, keneltä henkilötuntemerkkejä voidaan ottaa. Käytännössä aiemmat ja muut nyt luonnoksessa esitettävät kynnyskäytännöt henkilötuntemerkkien ottamiseen ovat liittyneet kiinteästi henkilöllä vireillä oleviin hakemuksiin, häneen kohdistuneisiin päätöksiin tai henkilöllisyyteen liittyviin epäselvyyksiin. Ehdotetussa 7 kohdassa esitettyä henkilötuntemerkkien ottamista ei ole sidottu selkeästi mihinkään tällaiseen prosessiin. Käytännössä viranomaisen valvonnan käynnissä oleminen oikeuttaa

henkilötuntemerkkien ottamisen, mikä ei huomioon ottaen käsiteltävien tietojen laajuuden ja luonteen vaikuta olevan suhteellisuusperiaatteen mukaista.

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa säädetään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta käsittelystä. Artiklan 1 kohdan mukaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten on kiellettyä. Poikkeamisperusteesta säädetään asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohdassa. Mainitun alakohdan mukaan erityisiä henkilötietoryhmiä voidaan käsitellä, kun käsittely on tarpeen tärkeää yleistä etua koskevasta syystä unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, edellyttäen että se on oikeasuhteinen tavoitteeseen nähden, siinä noudatetaan keskeisiltä osin oikeutta henkilötietojen suojaan ja siinä säädetään asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi.

Ahtonen Tiina
Tietosuojavaltuutetun toimisto